

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Vurdering av tilstanden i omsorgstjenesten i kommunene - Tilbakemelding fra Telemark

Fylkesmannen i Telemark viser til undersøkelsen som TV2 har utført om ventelister til sykehjem. På bakgrunn av disse opplysningene blir vi bedt i brev av 27.10 2010 å gi en vurdering av tilstanden i omsorgstjenesten i kommunene.

I den kontakten vi nå har hatt med kommunene gir mange av dem uttrykk for at TV2 presset dem til å oppgi tall, og at tallene derfor ble gitt på sviktende grunnlag. Det er store forskjeller i tallmaterialet som kommunene oppgir, sammenlignet med TV2 sine tall. Årsaken til dette er nok at vi kjenner kommunene, og kan stille spørsmål som gir oss et mer nyansert bilde av forholdene, enn bare å få oppgitt tall.

I utgangspunktet gir ventelister et begrenset bilde av den faktiske situasjonen på pleie- og omsorgsområdet i kommunene. Ventelistene blir mer å betrakte som huskelister som skifter til stadighet. En del søker både på omsorgsbolig og sykehjemsplass for å "være på den sikre siden" og fordi man føler usikkerhet og utrygghet i hjemmesituasjonen uten samtidig å vite hva hjemmetjenestene kan tilby. Det er også uklare grenseoppganger mellom de ulike former for omsorgsboliger. I undersøkelsen til TV2 ser ut som om at det i noen kommuner ikke er skilt mellom omsorgsboliger med heldøgns omsorg og pleie, og omsorgsboliger uten døgntilknytning.

Dette mediaoppslaget har fått mye plass, og har krevd mye ressurser. Det siteres her noe fra det kommunalsjefen i Skien skrev til oss:

"Dette må jeg bemerke at er på grensen til det useriøse. Selvsagt skal vi dokumentere den hjelpen disse brukerne får, men det kan kanskje ta litt mere enn to helgedager og en halv mandag å gjøre det ! Dette problemet - og løsningen av det- egner seg lite for hurtige aksjoner. Her er det langsiktig og tydelig prioritering, sentralt og lokalt som gir effekt".

Vi kan nevne at Fylkesmannen i Telemark gjorde i 2008 en lignende undersøkelse på ventelister til sykehjem, også initiert av media.

Vi ba kommunene svare på følgende spørsmål:

1. Opereres det med ventelister på sykehjemsplass
2. Hva gjør kommunen for å sikre forsvarlig tjenestetilbud til pasienter i påvente av sykehjemsplass

3. Antall klager kommunen har mottatt fra pasienter som ikke får tilbud om sykehjemsplass.

Undersøkelsen var vanskelig å sammenfatte fordi kommunene svarte så på forskjellig måte, men svarene var av samme kategori den gang som nå. I stedet for en sammenfatning, sendte vi den gang brev tilbake til rådmennene med følgende innledning :

” Som kjent varierer sykehjemsdekningen mellom kommunene i Telemark. Dette framkommer av svarene vi har mottatt. Videre er det ulikt hvordan kommunen praktiserer ventelister”.

Vi fant det den gang hensiktsmessig å presisere kommunenes plikt til å følge forvaltningslovens saksbehandlingsregler ved tildeling av sykehjemsplass og plikten til å yte forsvarlig tjenester til befolkningen i kommunen. Vi sendte brev til rådmannen der vi redegjorde for de krav som stilles til saksbehandling ved tildeling av plass i sykehjem, og ba dem om å gjøre dette kjent for saksbehandlerne.

Denne gangen har vi hatt kontakt med ledelsen i alle kommuner, og fått en redegjørelse av dagens situasjon. Til de som opererer med ventelister, har vi bedt om å gi tilbakemelding på hva salgs helsehjelp som gis, og om de vurderer den helsehjelpen som gis som forsvarlig.

I vurderinger av ”hvem skal få hva” legges det strenge faglige kriterier til grunn. For søkere som har et behov for enten sykehjemsplass eller omsorgsbolig, er omsorgstjenesten forpliktet til å gi et faglig forsvarlig tilbud i form av hjemmetjenester inntil tildeling kan finne sted. Det er store forskjeller i dekningsgraden for sykehjem og omsorgsboliger i Telemark . I Nissedal f. eks. har kommunen en dekningsgrad for sykehjem for 80+ på 0,27 %, mens Bamble og Kragerø har dekningsgrad på 0,08 %. På den andre siden har kommunene Bamble og Kragerø en dekningsgrad for omsorgsboliger på 0,19 %. Hvilke tjenesteprofil kommunen skal ha på sine omsorgstjenester, er det kommunen selv som bestemmer.

I TV2 undersøkelsen ble det oppgitt at det var 5 kommuner i Telemark som ikke hadde ventelister til sykehjem. Ved vår gjennomgang var det ytterligere 4 kommuner som ikke hadde personer som ventet på sykehjemsplass. Det vil si at 9 av 18 kommuner i Telemark har ikke pr. i dag personer som venter på sykehjemsplass.

Fylkesmannen mottar få klager på avslag på sykehjemsplass. Dersom det er slik at mange ikke får sin rettighet oppfylt og ikke greier å klage selv, skal hjelpeapparatet bistå dem i å klage. Fylkesmannen er noe usikker på om den enkelte får tilstrekkelig opplysning om klageadgangen, og hjelp til å klage.

For å gå dypere inn i dette temaet, og for å få bedre innblikk i den enkeltes situasjon, planlegger vi i tilsynssammenheng å følge opp noen kommuner.

Nedenfor er det gitt en oppstilling over den informasjonen vi har fått fra kommunene. Ut fra den tilbakemeldingen mener kommunene at den hjelpen som gis er faglig forsvarlig.

Kommune	Tv 2 tall	Kommunens tall pr. idag	Hvilke tiltak er satt inn i påvente på plass	Dekningsgrad, s.hjem 80+	Dekningsgrad, Oms boliger 80+	Merknader
Bamble	21	8 til langtidspl .ass, samt 2 til kort.plass	5 har korttidsplass på sykehjem, og ingen planer om å skrive dem ut. 3 har hjelp 6-7 g, inkl. natt- tjeneste i døgnet . Av de som venter på korttidsplass, har begge opphold på rehab.avd.	0,08 %	0,19%	Kommunen satser på hjemmebaserte tjenester. Det er fleksibel bruk av ressurser mellom sonene. Har lav sjukeheimsdekning. Ved kriser benyttes akuttrom som treningsrom m.m
Bø	0	0		0,22 %	0,02 %	
Drangedal	14	6	2 av innbyggerne bor i bokollektiv med døgnbemanning. De 4 andre bor hjemme med omfattende hjelpetiltak og faste korttidsopphold	0,11 %	0,33 %	Ansvarlig i kommunen mener tiltakene som er satt inn av hjemmetjenestene er forsvarlig
Fyresdal	2	0		0,13 %	0,13 %	
Hjartdal	0	0		0,18 %	0,08%	
Kviteseid	2	0		0,22 %	0,15 %	
Kragerø	42	6, reisten søker oms.bolig	2 har heldøgnstilbud i oms.bolig, 1 har hj.tj. m/fast avlastning hver 3.uke. De 3 andre har tett oppfølging og dialog med pårørende	0,08 %	0,19 %	Bekrefter at alle som har omsorgsbehov , får forsvarlig hjelp. Har levert omfattende grunnlagsmaterieill
Nissedal	0	0		0,27 %	0,21 %	
Nome	5	2 på kort tid og 2 til langtidspl .	Disse har tilbud om hj.tjenester, i dialog med hjemmetjenesten som følger tett opp.	0,17 %	0,10 %	Alle får forsvarlig hjelp i hjemmet, skriver elder. Inntaksteam 04.11 ba om å ta kontakte med pasienter/pårørende for å foreta en ny behandling på møte i inntaksteam torsdag 11.11.

Notodden	40	0 til sykehj. Alle venter på oms.bolig		0,16 %	0,13 %	Er for tiden inne i en avhjemling av sykehjemmene
Porsgrunn	12	6 til langtid, 6 til korttid	Alle som står på venting har enten oms.bolig eller rullerende korttidsplass	0,17 %	0,14 %	Leder av oms.tj. sier at de ikke har hatt kriseaktiv hendelse på flere år.
Sauherad	30	10	Ingen av disse er i akutt behov for plass i s.hjem. Får omfattende hjelpetiltak hjemme. Flere av dem søker omsorgsbolig.	0,09	0,13	Sauherad har også satset på en omsorgstjeneste med fokus på ressurser i hjemmetjenesten og tilrettelagte omsorgsboliger
Seljord	4	1	Denne har fått plass i en annen kommune	0,14	0,03	
Siljan	0	0		0,21	0,09	
Skien	47	47	34 venter i korttidsav.2 venter i bokoll, 2 i rehab.avd. 10 venter hjemme m/omfattende hjelpetiltak	0,12	0,18	Korttidsavd. blir benyttet, og ingen skrives ut derifra før de har fått langtidspl. Fører til mangel på korttids, avlastning og rehab. plasser
Tinn	15	4 til s.hjem. 11 til oms.bolig	1 person har korttidsplass, og de 3 andre har forsvarlig hjelpetiltak hjemme.	0,17	0,14	Tinn har liten kapasitet på tilrettelagte boliger Mange eldre bor spredt og dårlig, og har behov kun for bolig. Kommunen får ekstra trykk pga dette, men mener at disse ikke har behov for tjenester fra omsorgstjenesten
Tokke	3	0	Alle disse har sykehjemsplass, men rett nivå er omsorgsboliger. Venter på å få tildelt bolig.	0,21	0,10	
Vinje	0	0		0,21	0,05	

Med hilsen

Yngve Holmern
ass. fylkeslege ef.

Audhild Arnesen
seniorrådgiver

Intern kopi til:
Arne Malme
Kari Nordheim-Larsen
Steinar Torbjørn Aase